

עוֹזֵי וְזַמְרֵת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ו

פרשת חיי שרה - תשפ"ה - גיליון 124

מדור הגימטריות

* **וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים יְיָ בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל:** (כ"ד א')
ומבאר הרב מלובלין, ויי' ברך את אברהם בכל, היינו שזכה לעבוד
את יי' "בכל", כלומר בכל לבבך - ובכל נפשך - ובכל מאדך.

והנה המילים בפסוק: **וְיָ בָרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל:**, עולה בגימטריא
955.

וכן המילים: **דָּל כוֹלוֹ עֶבֶד יְיָ, בְּכָל לִבְבְּךָ - וּבְכָל נַפְשְׁךָ - וּבְכָל**
מַאֲדְךָ, עולה בגימטריא 955.

* **וַיִּבְרָאָה יִצְחָק הָאֱלֹהִים שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ**
לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנְחַם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: (כ"ד ס"ז)

ומבאר בעל הטורים, ויאהבה. ב' במסורה הכא ואידך ויאהבה
אמנון. התם היתה אהבה התלויה בדבר על כן בטלה אבל הכא
אינה תלויה בדבר על כן לא בטלה.

והנה המילים בפסוק: **וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה,**
עולה בגימטריא 1654.

וכן המילים: **וְזֶהוּ - הָאֵהָבָה דְּבִין יִצְחָק וּרְבֵקָה שְׂאִינָה תְלוּיָה**
בְּדַבָּר, עולה בגימטריא 1654.

* **וַתִּכַּל לְהִשְׁקָתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאֵב עַד אִם פְּלוֹ**
לְשֵׁתָתּ: (כ"ד י"ט)

ומבאר הספורנו, ותכל להשקותו ותאמר. המתינה לדבר עד
שיכלה לשתות, כאמרם ז"ל אין משיחין בסעודה שמא יקדים
קנה לושט.

ונראה לרמזו כן במילים **וַתִּכַּל לְהִשְׁקָתוֹ וַתֹּאמֶר,** זהו ראשי
תיבות.

ראוי תמיד - ובשעת הסעודה תאכל - ועם אחרים לא תהא
משיח - כי שמא ויקדים קנה לושט.

* **וַיֹּאמְרוּ וַיִּקְרָא לְנִעַר וַיִּשְׁאַלָה אֶת פִּיָּה:** (כ"ד נ"ז)

וכתב רש"י, ונשאלה את פיה. מכאן שאין משיחין את האשה
אלא מדעתה (ב"ר ס, יב.).

ונראה לרמזו כן במילים בפסוק **וַיִּשְׁאַלָה אֶת פִּיָּה,** זהו ראשי
תיבות.

שאינן אשה נשאת - ובטרם תתן הסכמתה - יש לשאול את פי
האשה.

פרפראות וחידושים

* **וַיִּקַּם שָׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמִכְפֵּלָה אֲשֶׁר לְפָנַי מִמְּרֵא הַשְּׂדֵה וְהַמְּעָרָה**
אֲשֶׁר בּוֹ וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשְּׂדֵה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֹלוֹ סָבִיב: (כ"ג י"ז)

ויש להבין מה כוונת הפסוק אשר בו, אלא הכוונה לאדם וחוה שקבורים בו.
ונראה לרמזו כן במילים **אֲשֶׁר בּוֹ,** זהו ראשי תיבות.

שקבורים בו אדם ראשון וחוה.

* **וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֵת קֶבֶר מֵאֵת פְּנֵי חֵת:** (כ"ג
כ')

ומובא בשפתי חכמים, שפירש רש"י (שם ד"ה וקם) יצא מכחו של מוכר
ועומד בכחו של קונה.

וכן ביאר האור החיים הקדוש, ולזה תועיל לגמור הקניה ביד אברהם
באמצעות החזקה שהחזיק בה במה שקבר בה את שרה אבל אם היה קובר את
שרה קודם הגם שהיה גותן אחר כך כסף השדה לא היה זוכה בנתינת הכסף
לבדה כנזכר בלא חזקה.

ונראה לרמזו כן במילים **וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה וְהַמְּעָרָה,** זהו ראשי תיבות.

שלאחר הקבורה הפכו השדה והמערה קנין מוחלט ראוי - דאין עוררין
ויצא מכח יד המוכר.

* **וְהָיָה הַנֶּעַר אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיָה הֲטִי נָא כַּדָּף וְאֶשְׁתָּה וְאָמְרָה שְׂתָה וְגַם**
גְּמַלְיָה אֲשָׁקָה אַתָּה הַכַּחֲתֵי לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וְבָה אֲדַע פִּי עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם
אֲדֹנָי: (כ"ד י"ד)

ומביא התורה תמימה, שתה וגם גמליך - מכאן דאע"פ שאסור לאדם לטעום
קודם שיאכיל לבהמתו, הני מילי באכילה אבל לשתיה האדם קודם,
כדאשכחן ברבקה שאמרה שתה וגם גמליך אשקה [מג"א סי' קס"ז ס"ק י"ח
בשם ס"ח].

ונראה לרמזו כן במילים **שְׂתָה וְגַם גְּמַלְיָה אֲשָׁקָה,** זהו ראשי תיבות.

מלמד כי ידעה ששתיית אדם קודמת לשתית הבהמה - ואח"כ גם גמליך
אשקה - ובאכילה תקדים מזונה.

* **וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה לָהּ מִחֲרִישׁ לְדַעַת הַהֲצִלִּיחַ יְיָ דַּרְכּוֹ אִם לֹא:** (כ"ד כ"א)

ונראה לרמזו במילים **וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה לָהּ מִחֲרִישׁ,** זהו ראשי תיבות.

ראה את הנערה שכולה מלאה מעשה חסד - ידע שנועדה היא לבן אדונו
יצחק - ותחת הגבירה שרה תבוא.

סיפור שבועי

הרב ציון לוי זצ"ל רבה של פנמה

הרב ציון רחמים לוי זצ"ל נולד לאביו רבי יעקב לוי ז"ל ולאימו מרת אסתר ע"ה, אביו היה סופר ב"ד בבית דינו של רבי רפאל אלנקווה זצ"ל בפאס שבמרקו, וכשעלה לארץ היה מחכמי הקבלה בישיבת בית אל בירושלים. לאחר שהוריו הגיעו לירושלים נולד רבי ציון, בחודש אלול שנת תרפ"ה. לאחר פטירתו של אביו נחלץ רבי ציון לוי זצ"ל לעזור בפרנסת המשפחה, ולקח על עצמו לאסוף תלושי מכירה מתחנות דלק על סך המכירות שלהם במשך השבוע, הוא היה מסתובב ביום שישי באמצעות אופניים בין תחנות הדלק, ואסף את התלושים, ומגישם למשרד הראשי. באחד מימי השישי כאשר שב לביתו, אמרה לו אמו כי הרב הרצוג (הרב הראשי לישראל) חיפש אותו, הרב עלה על אופניו, הוא היה אז בגיל שמונה עשרה בערך, ונסע לבית הרב הרצוג. לאחר ששאל הרב הרצוג לשלמו, ביקשו שיאמר לפניו חידוש ממה שלמד השבוע בישיבה, הרב שהיה עייף לאחר כל התרוצצות בין תחנות הדלק, השיב בחצי לצון כי אינו זוכר כרגע שום דבר ממה שלמד השבוע. הרב הרצוג הושיט את ידו, והחזיק בזקנו, ואמר לו: ציון... אני יכול להשבע לך בזקני שאינני מכיר את המילה 'לא זוכר' בגיל שלי, ואתה בחור צעיר אומר לי לא זוכר?!!!

בצעירותו סיפר רבינו כי אביו אחז בכתפו ואמר לו ציון אני מבטיח לך, שבכל מה שתתעסק תצליח, היה בזה מלבד העידוד והאימון גם זריקת מרץ להתמסרותו ללימוד. באחד מביקוריו בארץ ישראל הגיע אליו אחד מראשי הישיבות, ובקשו להציע שידוך לבתו של הגר"ע יוסף זצ"ל, רבינו הציע את השידוך ולויה אותו עד הגמר, היה זה עם הדיין הרב מרדכי טולדנו שליט"א. בערב האירוסין כמובן הוזמן רבינו לבית הגר"ע יוסף זצ"ל גם כידיד נעורים, וגם כשדכן, ואמר רבינו להגר"ע יוסף זצ"ל אני בטוח שהזיווג הזה יעלה יפה, אבא שלי הבטיח שכל דבר שאני אעשה אראה ברכה, ועד היום הברכה הזו לא שבה ריקם.

בתקופה שלמד בפורת יוסף לקחו הגר"ע יוסף ורבינו זצ"ל כמה מתשובות הרואצ'ובר (צפנת פענח) והיו פותחים את כל ה'ועיין' והיו מנסים להבין כוונתו, והגיעו לציון מקום אחד שלא הצליחו במשך יומיים להבין, למה התכוון. לאחר כיומיים נכנס ראש הישיבה הגר"ע עטייה זצ"ל ושאלם במה הם נבוכים? וכשהראו לו את ה'ועיין' שעליו הם עומדים יומיים, אמר להם שכחתם דברי התוס' בסנהדרין דף פלוני? מיד רץ רבינו לארון והביא גמ' סנהדרין פתחו דברי התוס' ולא הצליחו להבין כלום, תוס' מדברים על עניין אחר לחלוטין שאינו קשור כלל לנושא הנידון ברוואצ'ובר. חזר רבינו לרבי עזרא עטייה ושאלו לפרש תשובתו? התבונן בו ראש הישיבה בעיני העמוקות ואמר ציון... אתה שחריף אתה לא הבנת? והסביר, הלא תוספות סיים דבריו בקושיא והניחה בצ"ע, האם אחרי זה אין עוד תוס' אחר? א"כ גם אתם הגעתם לקושיא שלא מצאתם לה ישוב, כלום לכן לא לתקדם יומיים וללמוד הלאה? זה היה אחד השיעורים הנפלאים שלמדנו ממנו אמר רבינו זצ"ל.

באחת הסוגיות שהיו דנים בישיבה הקשה ראש הישיבה רבי עזרא עטייה זצ"ל לקושיא על השולחן ערוך ממה שכתב הבית יוסף, וכל הבחורים היו מתנצחים ומנסים לתרץ את דבריו. רבינו הבריק לפתע, כי אם נוסף אות ו' במילה אחת באותו סעיף, תוסר הקושיא, על פניו עלתה ארשת שביעות רצון מתירוץ, אך בבת אחת הוחלפה בפנים נפולות, כששמע את תגובת ראש הישיבה רבי עזרא עטייה זצ"ל ציון... האם זה מה שלמדנו? להגיה בשו"ע מחמת קושיא? האם לא תדע את חרם הקדמונים שלא להגיה ספרים? פני רבינו חפו וכאב לו מאוד על שאיכזב את רבו, רצתי מיד למטה לחדרו של רבי יצחק כורך, הוא זקן המקובלים רבי יצחק כדורי זצ"ל שהיה כורך הספרים בישיבת פורת יוסף וביקשתי ממנו להביא לי את כל הדפוסים הישנים של השולחן ערוך, וברוך ה' מצאתי באחד מהם שאכן הייתה האות ו' ליד אותה מילה. בשמחה רבה רצתי בחזרה אל רבי עזרא עטייה והראתי לו את אותו הכרך עם תוספת האות ו' רבי עזרא עטייה שמח שבזה תורצה הקושיא, ואמר רבינו זצ"ל אילולי מצאתי הגירסה הזו, לא הייתי יכול להסתכל בפנים של ראש הישיבה מרוב בושה. וכל זאת סיפר רק כחיזוק לכך שיש בידינו לשמור על הגרסאות הקיימות שכוחם רב מחמת המסורת העוברת לנו מדור לדור.

כשהגיע רבינו לישיבת פורת יוסף בכדי להפרד ממורו ורבו רבי עזרא עטייה זצ"ל טרם עזיבתו לפנמה, שוחח עמו וציידו בכמה עצות אישיות, ואז ירד ראש הישיבה לרחוב ללוותו והלך עמו ברגל את כל הדרך עד שכונת מחנה יהודה, רבינו התבייש, ולויה את רבו בחזרה לישיבה ופנה ללכת שוב, ושוב רבו ממשיך לצידו והולך. אמר לו רבינו, למה הרב מטריח עצמו כ"כ כבר ליוה אותי די? ענה לו רבי עזרא עטייה זצ"ל ציון... היום עוזב את הישיבה, התלמיד החריף ביותר שלה, לא היה כמוהו ולא יהיה כמוהו, ורבינו כדרכו שואל בשלמא לא היה כמוהו הרב יודע, אבל לא יהיה כמוהו? זה נבואה? אני יודע... אני יודע... השיבו ראש הישיבה.

כשהגיע רבינו לפנמה, התסכול הקשה ביותר שהיה לו הוא הניתוק מהישיבה ומסביבת בני התורה, לימודו היה עצמאי ופחדו היה גדול שיישאב לתוך עבודת הציבור ויהפוך להיות פקיד ולא תלמיד חכם, הרבה גדרים וסייגים וקבלות עשה עם עצמו ע"מ להמשיך ללמוד במרץ ובעקשנות. היו לילות, סיפר שהייתי בוכה ממש, בוכה בדמעות מרוב צער שאין לי עם מי ללמוד, ואין מי שיפרק לי קושיותיי. ולעיתים אחרי עמל היה נופל תירוץ בראשי והיית קופץ ורוקד מתוך שמחה, והיה מוסיף: (שרה) הרבנית חשבה פעם כבר להזמין לי רופא.

את עסק המילה למד אצל המוהל הותיק רבי יעקב ששון ז"ל וסיפר רבינו שמכיון שהיה איטר יד, היה מצליח לעשות בריתות במהירות גבוהה כיון ששולט הוא בשתי הידיים. והוסיף כי כשסיים ללמוד את הלכות מילה, אמר לו ר' יעקב ששון כי יש ילד למול בכפר ליפתא בכניסה לירושלים, ולא גילה לו שמדובר בילד בן שלוש. ירדנו לליפתא, רבינו הקיש על הדלת ובביטחון אמר שלום באתי לעשות את הברית כפי שביקשתם, אפשר לראות את הילד? האמא השיבה לו כי הילד בחוץ משחק בארגז החול, רק אז התברר לרבינו שהילד בגיל שלוש ורק אז החליטו למולו, רבינו נלחץ שכן מדובר כבר בברית אחרת גם תפרים וכו' ור' יעקב ששון מילא פיו מים, ממתין לראות מה יעשה התלמיד. לא איבדתי עשתונות, סיפר רבינו, התבוננתי כמה דקות במה שיש לפני, ובסבלנות עשיתי את הברית ותפרתי את הצריך תפירה, עד שכלי הדם נסגרו וסיימתי את מלאכתי, כשסיים, רבי יעקב ששון אחזו בהתלהבות, ואמר לו אתה תהיה מוהל אמיתי. לימים התירו לו השלטונות בקובה להיכנס לשם ולמול את בני הקהילה שהיו כולם אנשים מבוגרים, ואמר רבינו אילולא הסטאז' שעברתי בליפתא לא היה סיכוי למול את יהודי קובה.

בימי שישי היה מייחד זמן לשבת במשרדו ופניו כלפי הקיר, עליו היו תלויות תמונות של כל חכמי ירושלים מהתקופה של פורת יוסף, אני יושב ומתבונן יושב ונזכר בכל חכם וחכם מה אמר ומה הנהיג, זה הזמן השבועי שלי לחזור בזמן אחורה לשנות עלומיי. הרב ציון לוי הנהיג את קהילתו במשך 57 שנים, נפטר כ"ו מר-חשון תשס"ט מסע הלוויתו יצא מישיבת פורת יוסף להר המנוחות. רבי ציון רחמים בן אסתר לוי זצ"ל ת.נ.צ.ב.ה [הרב יוסף חיים אליהו שליט"א מחבר הספר דברי חיים]

לע"נ - ניסים חיים בן חנה

נורית בת מרים ע"ה

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה חנינה וב"ב * שרה בת אילה * מאיר בן גאולה ויקי * ליאור מימון בן רינה * ראובן ורינה שקד * יוסף חיים אליהו בן דבורה יוסף * משה בן שרה